

Przedmowa

Stworzenie Wewnętrznego Rynku Energii w Unii Europejskiej pomimo wielu starań ze strony Komisji Europejskiej, jak również Parlamentu Europejskiego nadal pozostaje dużym problemem. W wielu krajach UE, choć oficjalnie twierdzi się, że poszczególne narodowe rynki energii elektrycznej i gazu są w znacznym stopniu otwarte dla konkurencji to w rzeczywistości żaden z tych sektorów nie wydaje się naprawdę konkurencyjny. Narodowe rynki cechuje wysoki stopień pionowej i poziomej koncentracji co faktycznie stanowi jedną z najpoważniejszych barier dla rozwoju konkurencji. Najbardziej oczywistym źródłem tego problemu jest fakt wciąż niewystarczającego rozdziału działalności konkurencyjnej (wytwarzania i sprzedaży) od działalności będącej częścią naturalnego monopolu (przesył i dystrybucja) – tzw. *unbundling*, powodujący, że operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego nadal pozostają pod presją interesów spółek dominujących w zakresie dostaw (obrotu), a dostęp do sieci dla nowych podmiotów wchodzących na rynek jest ograniczany. Również niewystarczająca niezależność narodowych regulatorów niekorzystnie odbija się na procesie liberalizacji rynków energii elektrycznej i gazu. Reakcją Komisji Europejskiej na negatywne doświadczenia związane z liberalizacją było zaproponowanie, w dyrektywach elektroenergetycznej i gazowej, szeregu rozwiązań mających wzmocnić konkurencję we wrażliwych z politycznego punktu widzenia strukturach rynku energii elektrycznej i gazu. Niestety, jak wykazuje niniejsze badanie, mimo ostatecznej daty otwarcia krajowych rynków przypadającej na 1.7.2007 r., wciąż jeszcze występuje wiele przeszkód dla funkcjonowania i osiągnięcia pełnego potencjału rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu. Ponadto, w związku z poważnymi opóźnieniami w zakresie wdrażania dyrektyw, trudno dokładnie ocenić jaki będzie ostateczny rezultat dokonujących się przemian, można jednak wnioskować, że podjęte dotychczas działania są niewystarczające do stworzenia w pełni funkcjonalnego rynku.

Celem poniższego studium jest przedstawienie kompletnego i aktualnego badania procesu tworzenia konkurencyjnego i zliberalizowanego Wewnętrznego Rynku Energii w Unii Europejskiej, na przykładzie czterech krajów: Polski, Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii.

Autor chciałby wyrazić wdzięczność wszystkim osobom, które w trakcie prowadzonych badań udzielały odpowiedzi na wiele trudnych pytań, dzieląc się w ten sposób swoją wiedzą i opiniami na temat procesu transpozycji dyrektywy w państwach członkowskich oraz problemów w zakresie konkurencji, wynikających ze skomplikowanych struktur rynków gazu i energii elektrycznej.

Bartłomiej Nowak

Warszawa, 2009 r.